

Hold Your Horses | foto: Jan Grijtens

Overal dichtbij

Podiumkunsten maken Nederland,
Nederland maakt podiumkunsten

NAPK

Vlakke
Vloer Platform

vscd

Er is iets magisch aan het ervaren van een live theater-voorstelling, concert of festival: het samen beleven van wat op dat unieke moment op het podium gestalte krijgt. De manier waarop dit beleefd wordt verandert met elke generatie makers en bezoekers. Podiumkunsten zijn voortdurend in ontwikkeling en podia en producenten innoveren doorlopend hun product en werkwijze om zowel het huidige publiek als toekomstige generaties te blijven raken met kunst die ertoe doet. Podiumkunsten zijn onmisbaar voor ons welzijn.

De val van het Kabinet is eerder gekomen dan verwacht. Wij, NAPK, VSCD en VVP, verwachten dat de (voorgenomen) vernieuwing van het cultuurbestel met daadkracht verder wordt vormgegeven, zodat een toegankelijke en innovatieve podiumkunstensector goed geborgd blijft. Een podiumkunstensector die stevig verankerd is in de samenleving en werkt op basis van een gezonde arbeidsmarkt.

Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK), Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) en het Vlakke Vloer Platform (VVP) vertegenwoordigen 180 producenten van theater, dans, muziek en muziektheater en 153 podia, schouwburgen en concertzalen.

Drie punten zijn belangrijk voor de volgende regeerperiode.

1 Impactvolle, toegankelijke en vernieuwende podiumkunsten

Podia en podiumkunstproducenten leveren via hun activiteiten vaak een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke kwesties, zoals sociale ongelijkheid, cohesie, duurzaamheid en energietransitie, maar ook aan andere sectoren zoals onderwijs, zorg en huisvesting. Zo bevorderen ze verbinding en welzijn in hun regio, stimuleren de maatschappelijke dialoog en zijn de drijvende kracht achter innovatie.

Voor het waarborgen van zowel de toegankelijkheid als het innovatieve karakter van podiumkunsten voor toekomstige generaties, zijn de volgende maatregelen van belang:

— Toekomstige generaties maken kennis en raken vertrouwd met podiumkunsten via school en in het theater. Podia zijn zowel binnen als buiten schooltijd essentiële plekken waar kinderen en jongeren hun eigen talenten kunnen ontdekken. En waar ze worden betoverd door de professionaliteit van podiumkunsten. Podia en jeugdtheaterproducenten werken samen met scholen om het podiumbezoek van jongeren te stimuleren. Een belangrijke drempel voor het schoolbezoek is echter het vervoer. Wij roepen het toekomstige kabinet op om in het onderwijscurriculum vast te leggen dat scholieren minstens een keer per jaar een theater-, dansvoorstelling of concert bezoeken en samen met de regionale overheden middelen vrij te maken voor vervoer. Zodat iedere scholier de kans krijgt de rijkdom van de podiumkunsten te ervaren.

VSCD berekende dat in 2019 59% van de kinderen in de schoolgaande leeftijd maar één keer een bezoek bracht aan een voorstelling of concert.

— In de afgelopen jaren hebben verschillende podiumkunstprojecten bijgedragen aan maatschappelijk bewustzijn, dialoog en veerkracht door hun artistieke inhoud. We pleiten voor een interdepartementaal programma zodat de potentie van de (podium)kunsten kan bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken. Laten we de creativiteit van de sector benutten om met een andere blik naar complexe problemen te kijken en de maatschappelijke veerkracht te versterken. Zo dragen interventies vanuit de culturele sector bij aan (binnen de gezondheidszorg essentiële) preventie, een betekenisvol leven en een positieve gezondheid

In het rapport 'In de schijnwerpers' (juni 2023) geeft onderzoeksbureau Berenschot een serie voorbeelden van hoe cultuur bij kan dragen aan maatschappelijke vraagstukken <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D26406>

— Nu de levenskosten sterk stijgen, is het essentieel dat kunst- en cultuurbezoek toegankelijk blijft voor iedereen. We roepen de politiek daarom op om het verlaagde BTW-tarief voor de cultuursector te handhaven.

2 Een gezonde arbeidsmarkt

Sinds 2022 is er een grote krapte op de arbeidsmarkt, waar ook de podiumkunstensector last van heeft. Technici, marketeers en productieleders verlaten de sector vanwege de lage salariering. Om als sector weer (blijvend) aantrekkelijk te worden om in te werken is het van belang dat er een voldoende concurrerend salarisoniveau kan worden geboden. Een benchmark heeft aangetoond dat er minimaal 10% loonsverhoging nodig is om de arbeidsmarkt in de podiumkunsten te verbeteren en fair practice te kunnen werken. Hiervoor zijn twee zaken van belang:

Uitgevoerd door de AAVN in opdracht van de NAPK.

— Een belangrijke voorwaarde om fair practice te kunnen werken is het gelijktrekken van de indexatie binnen Rijk en gemeenten. Op dit moment worden de BIS en Rijkscultuurfondsen gecompenseerd via een loonprijsbijstelling. Veel gemeenten indexeren echter niet of onvoldoende, waardoor een ongelijk speelveld ontstaat tussen Rijks gefinancierde instellingen en gemeentelijke instellingen.

De VSCD heeft becijferd dat podia sinds 2009 ruim 200 miljoen aan indexatie zijn misgelopen.

- Vanaf 2025 zijn alle Rijks gefinancierde instellingen verplicht fair practice te werken. Onderzoeksbureau PPMC brengt op dit moment in kaart wat de achterstanden zijn in fair pay in de cultuursector. De verwachting is dat de 34,1 miljoen die de demissionair Staatssecretaris Uslu heeft gereserveerd voor fair pay niet toereikend is. In dat geval doen we een dringend beroep op het toekomstige kabinet om extra middelen vrij te maken om instellingen in staat te stellen fair practice te werken.

3 Één overheid: één wettelijk kader

Het Rijk, gemeenten en provincies delen het belang van gezonde podiumkunsten die voor alle inwoners in alle regio's van Nederland toegankelijk zijn. Maar waar is de gezamenlijke verantwoordelijkheid? Terwijl het Rijk de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (Wsc) heeft, ontbreekt een dergelijk kader voor andere overheden. Verandering op korte termijn is daarom noodzakelijk. De positie van gemeentelijk gefinancierde podia en producties wankelt binnen de keten door achterstallige indexatie, stijgende kosten van arbeid, de impact van de corona- en energiecrisis en inflatie. Ook is er onzekerheid over de dotatie van het Rijk aan het gemeentefonds vanaf 2026 waardoor lokale overheden in grote onzekerheid verkeren, en dus scherpe keuzes moeten maken in de aanloop naar 2026 en verder.

Er is dus intensieve samenwerking tussen overheden nodig en het is van belang dat gemeenten en provincies een geormerkte en wettelijk verankerde taak krijgen voor cultuur. Wij pleiten voor één wettelijk kader voor de gezamenlijke zorg van alle overheden voor de podiumkunsten.

Wij stellen voor om haast te maken door middel van een voorlopig convenant voor de periode 2025-2028. In zo'n convenant tussen de verschillende overheden, en naar aanloop van een toekomstige wet, kan ten minste trendvolging van de prijs- en loonbijstelling worden opgenomen.

Ook het IPO onderstreept het belang om het 'cultuurbestel tegemoet te treden als één overheid en daarbij te streven naar wettelijke verankering van de rollen' (Reactie IPO op de uitgangspuntenbrief van Staatssecretaris Uslu, 27-6-2023).

NAPK

Vlakke
Vloer Platform

vscd